

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณนั้นใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ส่วนเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา เอกสารประกอบการดำเนินงานของคณะสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี การสัมภาษณ์ข้อมูลจากพระสงฆ์และผู้นำชุมชนในตำบลที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล เขียนเป็นแบบบรรยายเชิงพรรณนา มีการศึกษาแบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๓.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research)

๓.๑.๑ การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ตามกรอบการศึกษาใน ๕ ด้าน

๓.๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

๓.๑.๓ สร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ข้อที่ ๑ และข้อที่ ๓

๓.๑.๔ ปรับปรุงแบบสอบถามด้วยตัวเองและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๕ นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเชิงเนื้อหาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective : IOC)^๑ ได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๗ ทุกข้อ

๓.๑.๖ นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๒ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๕

^๑ พิสนุ พองศรี, วิจัยในชั้นเรียน : หลักและเทคนิคปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘๑.

^๒ Cronbach. Lee J, *Essentials of psychological testing*, 4th ed. (New York : Harpe & Row, 1971), p 123.

การให้คะแนนข้อคำถาม^๓

เห็นด้วยมากที่สุดด้านการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ให้ ๕ คะแนน
เห็นด้วยมากด้านการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ให้ ๔ คะแนน
เห็นด้วยปานกลางด้านการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ให้ ๓ คะแนน
เห็นด้วยน้อยด้านการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ให้ ๒ คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุดด้านการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์	ให้ ๑ คะแนน

๓.๑.๗ กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

(๑) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวนทั้งหมด ๔,๔๔๓ คน

(๒) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยการสุ่มแบบแจกแจง(ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% คลาดเคลื่อนเท่ากับ ๕%)^๔ ได้กลุ่มประชากร คือ ประชาชนทั้งหมด ๓๕๔ คน

ที่	ประชากร	กลุ่มประชากร จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน (คน)
๑	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๑	๔๑๐	๓๓
๒	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๒	๔๒๒	๓๔
๓	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๓	๖๖๘	๕๓
๔	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๔	๖๗๕	๕๔
๕	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๕	๕๕๐	๔๔
๖	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๖	๓๖๗	๒๙
๗	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๗	๔๑๐	๓๓
๘	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๘	๔๓๕	๓๔
๙	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๙	๑๗๔	๑๔
๑๐	ประชาชนในเขตตำบลวังดิน หมู่ ๑๐	๓๓๒	๒๖
	รวม	๔,๔๔๓	๓๕๔

รวมกลุ่มประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๓๕๔ คน

^๓ ชูติระ ระบอบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

^๔ สุวิมล ติรกันันท์, *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, หน้า ๑๗๙.

๓.๑.๘ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

(๑) ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)

(๓) ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง

(๔) เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยและเกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากผลการประเมินผล^๕ มีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
๔.๕๐ - ๕.๐๐	มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับการปฏิบัติงานปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับการปฏิบัติงานน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

๓.๒ การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ก. ชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) เป็นการศึกษางานพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และการศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก

^๕ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

ข. **ชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source)** ได้แก่ วรรณคดี ฎีกา อนุฎีกา รวมถึงตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการ เพื่ออธิบายขยายความเพิ่มเติมจากข้อมูลในคัมภีร์ พระไตรปิฎก และทำการสืบค้นเอกสาร ตำรา ของคณะสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัด อุดรดิตถ์ ที่ได้มีการบันทึกไว้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ค. การศึกษาภาคสนาม

๑) ออกแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

๒) เป็นการสัมภาษณ์พระสงฆ์และกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ชุมชนในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวนทั้งหมด ๑๙ รูป/คน โดยใช้วิธีการเลือก กลุ่มประชากรแบบเจาะจง ดังนี้ (Purposive selection)^๖ คือ

(๑) เจ้าอาวาส (จำนวน ๖ วัด)	จำนวน ๖ รูป
(๒) กำนันประจำตำบล	จำนวน ๑ คน
(๓) ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน ๕ คน
(๔) นายก อบต.	จำนวน ๑ คน
(๕) สมาชิก อบต.	จำนวน ๕ คน
(๖) ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน ๑ คน

รวมกลุ่มประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น ๑๙ รูป/คน

๓) การจัดการเสวนากลุ่มย่อย (Focus Group) จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด โดยการรวมกลุ่มสนทนาในเรื่องบทบาทของการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชน ใน ๕ ด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา และสิ่งแวดล้อม

โดยมีการจดบันทึกและใช้อุปกรณ์ในการบันทึกเสียงสัมภาษณ์และบันทึกภาพถ่ายข้อมูล อย่างละเอียดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ในการศึกษาภาคเอกสาร ผู้ศึกษาได้รวบรวมเนื้อหาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เถรวาท คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก วรรณคดี รวมถึงเอกสารวิชาการ ตำราและเอกสารอื่น ๆ รวมทั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเขียนเป็นแบบบรรยายเชิงพรรณนา

ข. ในการศึกษาภาคสนาม มีขั้นตอนในการศึกษา คือ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และ แจกแบบสอบถาม โดยการจดบันทึกและใช้อุปกรณ์ในการบันทึกเสียงสัมภาษณ์และบันทึกภาพถ่าย ข้อมูลที่ได้อย่างละเอียด

^๖ สุวิมล ติรภานันท์, **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗๐.

๓.๔ การนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและจัดบันทึกนำมาเขียนเป็นแบบเชิงพรรณนาและเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง เพื่อนำเสนอข้อมูล